

dr hab. Krystyna Sz wajkowska
profesor Uniwersytetu Jana Długosza
w Częstochowie
Wydział Sztuki

Olsztyn k. Częstochowy, 3.06.2023r.

Recenzja sporządzona w związku z postępowaniem w sprawie nadania Pani dr Weronice Siupce stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki wszczętym przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

Pani Weronika Siupka studiowała w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach na kierunku Wzornictwo, dyplom magisterski z oceną celującą uzyskała w 2003 roku w zakresie projektowania form przemysłowych. Od 2004 roku zaczęła pracę na macierzystej uczelni na wydziale Projektowym jako nauczyciel dydaktyczny na stanowisku wykładowcy (1/2 etatu), a także instruktora na niewielkich częściach etatu. W 2013 roku po pomyślnej obronie rozprawy doktorskiej pt.: „Fragmenty świata- obecność mitu w architekturze postindustrialnej- cykl grafik”, której promotorem był prof. Józef Budka otrzymała nadany uchwałą Rady Wydziału Artystycznego ASP w Katowicach stopień doktora w dziedzinie sztuki-sztuki plastyczne, w dyscyplinie sztuki piękne.

Twórczość Pani Weroniki Siupki po ukończeniu studiów nie była kontynuacją projektowania form przemysłowych, gdyż jak napisała w Autoreferacie: „wzornictwo okazało się przestrzenią, która nie dawała mi swobody artystycznej.” Artystka skierowała aktywność twórczą na doskonalenie rysunku i malarstwa, a po zrealizowaniu cyklu prac malarskich pt.: „Ślady przeszłości” (2003-2008) zdecydowała o kontynuowaniu twórczości w grafice warsztatowej i rysunku. Był to okres intensywnych poszukiwań w rysunku a także doskonalenie warsztatu twórczego. Sam rysunek, intensywne w nim poszukiwania okazał się również niewystarczający, artystka dążyła do wypracowania osobistego śladu rysunkowego i dlatego zwróciła się w stronę grafiki warsztatowej, w której różnorodność technik i sposobów pracy daje twórcom znacznie szersze możliwości wypowiedzi. Tworzyła i eksperymentowała w różnych metodach i technikach druku: druk wklęsły- akwaforta, akwatinta, sucha igła, mezzotinta; druk wypukły –linoryt; druk płaski- mokulito, a także sitodruk. Jednakże to akwaforta stała się wiodącą techniką graficzną- jak sama artystka stwierdza- odpowiednią do Jej artystycznego temperamentu i osobistej wizji przekazu.

Miejszem życia Pani Weroniki Siupki jest Górny Śląsk i to właśnie on: architektura, ludzie i tradycja miały ogromny wpływ na rodzaj podejmowanych przez Nią tematów a także na kształtowanie się osobowości twórczej habilitantki. Powstający od 2008 roku cykl prac pt.: „Fragmenty świata” jest inspirowany architekturą poprzemysłową i miejską Górnego Śląska, a bezpośrednim impulsem do rozpoczęcia pracy w tym cyklu, była likwidacja Huty Metali Nieżelaznych w Szopienicach, dawniej tętniące życiem miejsce stało się ruiną, miejscem opuszczonym. Grafiki w tym cyklu nie są wprost zapisem niszczących miejsc, ale osobistą autorską interpretacją, zbudowane z fragmentów form, faktur, światła i mroku. Wizerunki wybranych przez autorkę miejsc, przetworzone przez technikę akwaforty emanują tajemnicą, czymś nieodgadnionym, ciszą i pustką, tęsknotą za utraconym a jednocześnie szacunkiem dla tych miejsc. W moim odczuciu najlepiej oddają to prace:

Wieża, akwaforta, akwatinta, 34,5x48,5 cm, 2013 r. oraz Rawa I, akwaforta, 49,5x35 cm, 2013 r.

Cykl prac pt.: „Fragmenty świata” został zamknięty w 2013 roku i rozpoczęły się nowe poszukiwania twórcze, praca koncepcyjna, nowe rozwiązania formalne, okres przejściowy, a następnie powstają pierwsze prace z cyklu pt.: „Auto- da-fe”; cykl ten omówię w dalszej kolejności.

Aktywność artystyczna, naukowa oraz dydaktyczna i organizacyjna habilitantki jest bardzo szeroka. Pani dr Weronika Siupka bardzo aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym w swoim środowisku, gdzie mieszka i pracuje, a także w kraju i za granicą, angażuje się w wiele wydarzeń, projektów artystycznych w tym międzynarodowych, bierze udział w konferencjach, publikuje.

W latach 2017-2019 brała udział w międzynarodowym projekcie interdyscyplinarnym pt.: „Kierunek kopalnia”, który powstał we współpracy z Akademią Sztuk Pięknych w Katowicach a instytucją Wallonie - Bruxelles International w Belgii. Ważnym elementem tego projektu było wykazanie analogii między Górnym Śląskiem a Walonią jako obszarów postindustrialnych, w których nastąpiły przemiany społeczno- ekonomiczne. W ramach tego projektu habilitantka uczestniczyła w wystawach w Polsce i w Belgii (Namur i Charleroi), w warsztatach oraz wykładach. Na zakończenie projektu została wydana przez Akademię Sztuk Pięknych w Katowicach i Universite de Namur w Belgii publikacja pt.: „Kierunek Gruba-Chemin de Mines”; dr Weronika Siupka zamieściła w niej dwa teksty naukowe, była też redaktorem merytorycznym. Habilitantka brała też czynny udział w 2022 r. w międzynarodowej konferencji GEOlogos w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach oraz w międzynarodowym projekcie Digital Mythologies-Mythical Digitalities w ramach programu Erasmus +, który obejmował kilka krajów europejskich.

W swojej pracy dydaktycznej prowadzi zajęcia zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych. W początkach pracy w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach współprowadziła zajęcia z zakresu rysunku i malarstwa jako instruktor a później asystent na Wydziale Projektowym i Artystycznym. Od 2016 roku samodzielnie prowadzi przedmiot Podstawy grafiki warsztatowej, później jako Podstawy grafiki warsztatowej i technik druku na kierunku Projektowanie graficzne studiów I stopnia.

Na studiach niestacjonarnych prowadzi też pracownie Rysunku i Malarstwa.

W zajęciach prowadzonych według autorskiego programu podkreśla, że: „grafika warsztatowa uczy bycia w procesie i to uważam za jej nadrzędną wartość”. Pogląd ten podziela również pisząca te słowa.

Habilitantka recenzowała też 3 prace magisterskie 12 prac dyplomowych licencjackich. Trzykrotnie była sekretarzem egzaminów wstępnych na studia zaoczne i raz na studia dzienne, pracowała też jako koordynator konsultacji dla kandydatów na studia oraz jako koordynator Dni Otwartych Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

W ramach współpracy międzynarodowej organizowała i koordynowała warsztaty i wykłady zarówno w ASP w Katowicach jak i w uczelniach w Walonii w Belgii. Prowadziła też swoje wykłady i warsztaty grafiki.

Pani dr Weronika Siupka bardzo aktywnie uczestniczy w wystawach i konkursach graficznych, organizuje pokazy indywidualne swojej twórczości a jej dzieła są nagradzane w wielu prestiżowych konkursach.

Jest uczestniczką wystaw pokonkursowych w Polsce i wielu innych krajach w Europie: w Hiszpanii, Belgii, we Włoszech, w Bułgarii, w Rumunii, na Białorusi, w Wielkiej Brytanii a także w Kanadzie, Argentynie, Japonii, Indonezji, Kolumbii i innych.

W latach 2014 do 2022 miała 7 wystaw indywidualnych, za twórczość otrzymała wiele nagród i wyróżnień, najważniejsze z nich to: Grand Prix Rene Carcan International Prize for Printmaking, Bruksela, Belgia 2016; nagroda główna - 7 Premio Internacional Rosario,

Argentyna 2017, nagroda główna - 39 Mini Print International of Cadaques, Hiszpania 2019; I nagroda- Ural Print Triennial, Rosja, 2019.

Kilkukrotnie była nagradzana Nagrodą Rektora Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach za osiągnięcia naukowe i artystyczne.

Twórczość Pani dr Weroniki Siupki charakteryzuje się ciągłym poszukiwaniem, eksperymentowaniem oraz konsekwentnym dążeniem do uzyskania rozwiązania nurtujących ją problemów plastycznych. Od kilku już lat ustalił się i określił jej warsztat twórczy. Wybiera z niego tylko to co odpowiada jej wizji artystycznej. Dostrzegam w jej twórczości spójny sposób widzenia i analizowania, konsekwencję, która dotyczy jedynie twórcy doświadczonego. W grafice podstawowym ograniczeniem jest warsztat hamujący swobodę działania, powodujący, że artysta pracuje w określonym rygorze; habilitantka wybrała technikę akwaforty- trudną, pracochłonną i czasochłonną, gdzie drobny błąd techniczny może zniweczyć efekt końcowy. Zmudne pokonywanie oporu materii graficznej może jednak stać się momentem wyzwolenia, tak uważa artysta grafik prof. Eugeniusz Delekta: „Ograniczenia techniczne, jakie nakłada na twórcę warsztat, przynoszą mu jednocześnie wielką szansę kreacyjnej swobody. Gdyż z pewnej umowności środków formalnych wyłania się konieczność daleko idącej interpretacji rzeczywistości.... [ograniczenia przyp. autora] przeciwdziałają bierności, wyzwalają energię twórczą, sprzyjają operowaniu metaforą. Łatwość i trudność, prostota i wyrafinowanie, wolność i rygor sąsiadują w sztuce graficznej tak blisko, że zdają się być po prostu tylko różnymi jej aspektami.”¹

Pani dr Weronika Siupka przedstawiła do oceny jako dzieło habilitacyjne, cykl prac pt.: „Auto-da-fe”, na cykl składa się dziewiętnaście grafik wykonanych w technice druku wkłęsłego: akwaforty, a w jednym dziele „Tablica na klucze” akwaforta została uzupełniona akwatintą.

Dzieła te otrzymały aż 15 nagród i wyróżnień w konkursach międzynarodowych w Polsce i zagranicą.

Są to w większości małe formy graficzne; kompozycje tych prac najczęściej statyczne, osiowe, zamknięte, trzymane w ryzach małego formatu są syntetyczne, ale charakterem i sposobem tworzenia stanowią spójną całość z pracami o większym formacie.

Dzieła te powstały w skupieniu i szacunku dla wielowiekowej tradycji grafiki, autorka szczegółowo opisuje proces powstawania matryc a następnie odbitek, jest to drobiazgowo rozciągnięta w długim czasie praca, charakteryzują ją : dbałość o szczegóły, poszanowanie dla rzemiosła i prawdziwych umiejętności, precyzji rysunku. Działania na matrycy poprzedza wnikliwa praca koncepcyjna, która odbywa się w szkicowniku, wielokrotne wracanie do „portretowanych” miejsc, analizowanie kompozycji. Takie podejście do pracy twórczej jest dzisiaj trochę jakby po za głównym nurtem tworzenia sztuki. Skupienie, powolność procesu twórczego, to cechy, które nie są modne. W świecie pędu, niechęci oczekiwania na rezultat końcowy, liczy się format i efekt (czyt. efekciarstwo). Pani dr Weronika Siupka jest uodporniona na takie działania i konsekwentnie buduje swoją artystyczną niezależność.

Od wielu lat jej artystyczną tożsamość określa miejsce, w którym żyje czyli Górny Śląsk a szczegółowiej są to Katowice. Jeżeli chcielibyśmy powiedzieć, że tematem prac habilitantki jest postindustrialny pejzaż Katowic to byłoby to zbyt daleko idące uproszczenie. A zatem o czym są prace Weroniki Siupki? Jakie sprawy porusza artystka w swojej twórczości? Sądzę, że są to sprawy Jej najbliższe, które są tak ważne, tak głęboko emocjonalne, że pragnie wyrazić je poprzez twórczość. Sztuka- jej tajemniczość daje twórcy poczucie wolności, wyjście po za istniejący realny świat i przebywanie w procesie tworzenia w innych obszarach,

¹ E. Delekta, Wizerunki przestrzeni, grafika, wstęp do katalogu Instytutu Sztuki Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, Cieszyn 1999 s. 3

w innym wymiarze. Artysta może w ten sposób realizować swoje marzenia albo przedstawiać własne problemy, a także ideały do których dąży. Ma do wyboru wiele dróg realizacji poczynając od wyboru techniki do sposobu przedstawienia problemu. Nie jest to jednak zwykle zwierzenie się artyście - jest czymś znacznie ważniejszym. Umowność z jakiej korzysta dzieło sztuki powoduje, że artysta może odważyć się na przedstawienie spraw, o których nie umiałby mówić wprost, gdyż najczęściej mówi po prostu o sobie. To wszystko odnajduję w dziełach Weroniki Siupki, czuję, sadzę, że Jej działania artystyczne mają głębokie emocjonalne podstawy, że jest to Jej własna próba odnalezienia się w świecie, osobista interpretacja świata, wizja życia i upływającego czasu. Sama tak pisze o swojej twórczości: „Każda grafika jest wizualnym przedstawieniem danej chwili mojego życia, osobistym wyznaniem”. Artystka odnajduje wartość w tym co ją ukształtowało w miejscu swojego życia, tradycja tego miejsca i równocześnie jej uniwersalne znaczenie. Ten uniwersalizm Jej sztuki jest zrozumiany na całym świecie, o czym świadczą liczne nagrody za twórczość. Czerpanie z „obrazów” z najbliższego otoczenia jest pochyleniem się nad kondycją człowieka, zamyśleniem nad upływającym czasem, który tak okrutnie obchodzi się z wytworami ludzkiej działalności, z miejscami w których kiedyś tętniło życie, a teraz pozostają w zapomnieniu i znikają. Pamięć o nich, tę emocjonalną może ocalić tylko świadomy artysta.

Formy zaczerpnięte z życia, ze świata zewnętrznego takie jak: zrujnowane wnętrza niszczących zakładów przemysłowych, zwykle codzienne przedmioty jak połamane krzesło, stare rupiecie, wszystko to artystka nazywa martwymi naturami, są Jej potrzebne jedynie do wyrażenia życia wewnętrznego. Widzę w tych działaniach dużą dozę intuicji twórczej połączonej ze świadomością. To połączenie uaktywnia życie duchowe artysty, kolejnym elementem jest wybór techniki, forma i treść.

W pracach Pani dr Weroniki Siupki widoczny jest wypracowany doświadczeniem i konsekwentny reżim twórczy. Odrzuca wszystko to co łatwo mogłoby zaburzyć lub popsuć całą kompozycję. Przedstawione prace graficzne artystki są widocznym dowodem Jej wrażliwości artystycznej, wynikiem ciągłej analitycznej pracy intelektualnej, zauważalny jest dla mnie konsekwentny całościowy sposób widzenia i podejmowania decyzji twórczych. Artystka potrafi w sposób czytelny zaprezentować swoją wizję artystyczną, umiejętnie wykorzystuje wyobraźnię i warsztat twórczy. Odbitka graficzna, zapis graficzny wymagają od twórcy profesjonalnego perfekcyjnego przygotowania, wiążą się z wykonywaniem wielu czynności pośrednich. Pani dr Weronika Siupka perfekcyjnie prowadzi czynności techniczne, które charakteryzuje dyscyplina działania. Pokonywanie wszelkich trudności w grafice jest sposobem na poszerzanie obszarów poznania. Artystka rozumie i właściwie odczytuje rolę warsztatu, potrafi czerpać z niego to co niezbędne dla jej zamysłu artystycznego. Jest na takim etapie swojej twórczości, który już od wielu lat określa Ją jako artystkę; tworzy rodzaj przekazu, który Ją identyfikuje.

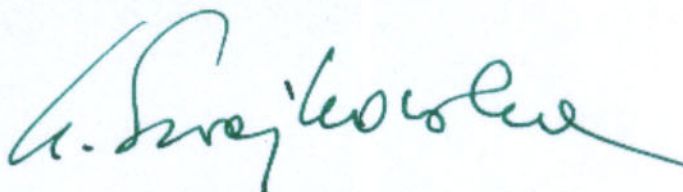
Autoreferat Pani dr Weroniki Siupki jest napisany w sposób przejrzysty, poszczególne części pozwalają łatwo zorientować się w procesie twórczym artystki oraz poznać jej inspiracje oraz filozoficzne podstawy działań twórczych. Tytułowe Auto-da-fe jest żarliwym wyznaniem miłości do miejsc, które kształtują naszą tożsamość jako ludzi. Autokomentarze do prac graficznych jeszcze bardziej podkreślają twórczy światopogląd autorki.

Konkluzja

Po przeanalizowaniu dorobku artystycznego, dydaktycznego, organizacyjnego oraz publikacji Pani dr Weroniki Siupki stwierdzam, że artystka prezentuje wszechstronne profesjonalne przygotowanie twórcze i dydaktyczne. Jej dzieło graficzne jest oryginalnym rozwiązaniem we

współczesnej sztuce. Jest to jednocześnie dowód na znaczący wkład twórczy w rozwój dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Popieram wniosek Rady Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach o nadanie Pani dr Weronice Siupce stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Jednocześnie stwierdzam, że przedstawione do oceny dzieło habilitacyjne i dorobek habilitanta spełnia wymogi określone w art. 219 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2022, poz.574 z póź. zm.).

dr hab. Krystyna Sz wajkowska, prof. UJD